

Hayvan Refahı Yasası
(8/2013 Sayılı Yasa)

Madde 10(2), 13(5) ve 14(5) Altında Yapılan Tüzük

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu, Hayvan Refahı Yasasının 10'uncu maddenin (2)'nci fıkrasının, 13'üncü maddenin (5)'inci fıkrasının ve 14'üncü maddenin (5)'inci fıkrasının kendisine verdiği yetkiye dayanarak, aşağıdaki Tüzüğü yapar:

Kısa İsim 1. Bu Tüzük, Başboş Köpekler ve Tehlikeli Köpekler Tüzüğü olarak adlandırılır.

BİRİNCİ KISIM
Genel Kurallar

Tefsir 2. Bu Tüzükte metin başka türlü gerektirmedikçe:

“Bakıcı”, köpeğe sahip olan veya köpekten sorumlu olan kişiyi anlatır.

“Barınak”, başboş hayvanların barındırıldığı, beslendiği ve onların ihtiyaçları için gerekli ortamın sağlandığı tesisi anlatır.

“Başboş Köpek”, avlanırken av köpekleri, bekçilik yaparken bekçi köpekleri ve sürü yönetimi yaparken çoban köpekleri hariç sahihsiz veya sahibinin etkin gözetim ve yönetimi altında olmayan köpekleri anlatır.

“Bölge Veteriner Dairesi”, ilçeler ve bölgelerde bulunan, Daire'ye bağlı Şubeleri anlatır.

“Daire”, Veteriner işleriyle görevli Daire'yi anlatır.

“Ötenazi”, hastalığı veya yaraları nedeniyle acı veya ızdırap içinde olan hayvanların acısını veya ızdırabını dindirmek için veya insan ve hayvan sağlığını tehdit eden veya insan ve hayvanlar için tehlike oluşturacak şekilde saldırgan olan hayvanların mevzuat kurallarına ve Veteriner Hekim raporuna bağlı olarak etik açıdan en uygun yöntemlerle en az veya hiç acı vermeyecek şekilde hayatına son verilmesini anlatır.

“Tehlikeli köpek”, Yasa'nın 14'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası uyarınca oluşturulan tehlikeli hayvanlar listesinde belirtilen köpek ırkları ile insan ve hayvanlar için tehlike oluşturacak şekilde saldırgan olan köpekleri veya insan veya hayvanı ısırması olan köpekleri anlatır.

8/2013 “Yasa”, Hayvan Refahı Yasası'nı anlatır.

Amaç 3. Bu Tüzüğün amacı, başboş köpek sayısının azaltılması, barınak koşulları tehlikeli köpeklerle ilgili alınması gereken tedbirlere yönelik kuralları belirlemektir.

Kapsam 4. Bu Tüzük başboş köpekleri yakalamış olan kişilerin ve, başboş köpekler ile ilgili olarak belediyelerin sorumluluklarını, barınaklara ve barınakların onay sistemine yönelik kurallar, insan ve hayvan güvenliği için risk oluşturan köpek ırkları ve tehlikeli köpekler ile ilgili tedbirleri, köpek ısırması durumunda alınacak tedbirleri ve Tüzük kurallarının uygulanmasına yönelik kontrol ve denetimleri kapsar.

İKİNCİ KISIM

Sorumluluklar

- Dairenin Sorumlulukları
5. Daire, başıboş köpekler ve tehlikeli köpekler konusunda aşağıda belirtilen konularda yetkili ve sorumludur:
- (1) Belediyeler ile işbirliği yaparak, barınakların ve başıboş hayvanlara yönelik yerlerin sayılarını belirlemek,
  - (2) Belediye tarafından onaylanmadan önce barınağın, hayvan refahına yönelik gerekli koşulları sağlayıp sağlamadığına dair rapor hazırlamak,
  - (3) Barındırılmasına izin verilen tehlikeli köpeklerin kaydını tutmak ve denetlemek,
  - (4) Bu Tüzük kurallarının uygulanmasına yönelik denetimleri yapmak.
- Bölge Veteriner Dairelerinin Sorumlulukları
6. Başıboş köpekler ve tehlikeli köpekler ile ilgili olarak, Bölge Veteriner Daireleri aşağıda belirtilen konularda yetkili ve sorumludur:
- (1) Barınaklarının, Bu Tüzük kurallarının yerine getirilmesi konusunda denetlenmesi,
  - (2) Köpek ısırıkları ile ilgili durumlarda gerekli önlemleri almak veya ilgili belediyeler ile işbirliğinde bulunmak,
  - (3) Bu Tüzükte düzenlenen görevlerin yerine getirilmesi ve Daire'nin bilgilendirilmesi.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Başıboş Köpekler İle İlgili Kurallar

- Başıboş Köpekler
7. Başıboş bir Köpeği yakalamış olan herhangi bir kişi, köpeği nerede ve ne zaman bulunduğunu hemen belediye yetkili kişiye bildirir.
- Belediyelerin Sorumlulukları
8. Başıboş köpeklerin kontrol altına alınması amacıyla aşağıdaki kuralların uygulanması Belediyelerin sorumluluğundadır:
- (1) Başıboş köpeklerin barındırılabilceği uygun barınakları sağlamak,
  - (2) Başıboş Köpeklere karşı nasıl davranılması gerektiği konusunda eğitici etkinlikler düzenlemek,
  - (3) Başıboş bir köpeği sahiplenen bir kişiye gerekli yardımlarda bulunmak veya bulunduğu başıboş köpeği barınağa götürmesi konusunda teşvik etmek,

- (4) Başboş köpeklerin yakalanması için yetkin kişilerden oluşan ekipleri kurmak,
- (5) Kontrolsüz gıda kaynaklarını ortadan kaldırarak başboş köpek nüfusunu kontrol altına almaya ve kısırlaştırma programlarını destekleyerek köpeklerin planlanmayan şekilde üremelerini engellemeye yönelik uygulamaları düzenlemek ve desteklemek,
- (6) Kısırlaştırma programları için, imkanları oranında mali yardım sağlamak,
- (7) Belediye sınırları içinde bulunan tüm sahipli köpekleri kayıt etmek ve başboş dolaşmalarını engellemek için gerekli tedbirleri almak.

Barınakta
Bulunan
Köpeklerin
Durumu

9. (1) Barınak sahibi veya sorumlusu, aşağıdaki görevleri yerine getirmekle yükümlüdür:
  - (A) Barınakta bulunan köpeklerin kaydını tutmak,
  - (B) Başboş köpeklerin sahiplerini bulmak veya başboş köpekleri yeni sahiplerine satma veya verme işlemlerini düzenlemek,
  - (C) Barınakta bulunan hayvanlara, veteriner hekim aracılığıyla gerekli sağlık hizmetlerini sağlamak,
  - (Ç) Başboş köpeklerin yakalanması ve taşınmasına yardımcı olmak, barındırılmasını ve bakımlarını sağlamak,
  - (D) Bu Tüzüğe bağlı EK’te belirtilen kayıtları tutmak ve bu kayıtları denetim sırasında hazır bulundurmak,
  - (E) Bu Tüzüğe bağlı EK’te belirtilen kayıtları, düzenli olarak her yılın Ocak ayında ve Daire veya Belediyenin bilgisine sunmak,
  - (F) Barınakta bulunan köpekleri, Hayvanların ve İşletmelerin Tanımlanması ve Kaydı Yasası kurallarına uygun olarak tanımlamak ve kayıt ettirmek.

7/2008

- (2) Barınak sorumlusu, Daire ve hayvan koruma dernekleri ve örgütleri ile işbirliği içerisinde bulunur.
- (3) Sokakta bulunmuş ve bir hayvan barınağına götürülmüş olan köpekler için Yasası’nın 13’üncü maddesinin (2)’nci fıkrasının (C) bendi kuralları uygulanır.
- (4) Kaybolmuş ve bulunmuş olan bir köpeğin sahibi veya bakıcısı, belediye ve barınak tarafından köpeğe yapılan harcamaları karşılamakla yükümlüdür.

Barınak
Koşulları

10. (1) Barınak işleten veya işletmek isteyen herhangi bir kişi, barınağın nerede olduğuna veya nerede olmasının planlandığına dair

- belediyeye en az aşağıdaki bilgilerin belirtildiği bir beyanda bulunur:
- (A) Barındırılan veya barındırılacak olan evcil hayvanların türleri;
  - (B) Yönetimden sorumlu kişilerin yeterliliği;
  - (C) Bu Tüzüğe bağlı Ek 1'de belirtilen bilgiler.
- (2) Aşağıdaki kurallar yerine getirilmeden, yukarıda (1)'inci fıkrada belirtilen beyan yapılamaz:
- (A) Sorumlu kişi, mesleki eğitim veya evcil hayvanlarla ilgili yeterli tecrübesinin sonucu olarak gerekli bilgi ve beceriyi edinmişse ve
  - (B) Kullanılan bina ve ekipman Ek 1'e uygunluğu halinde.
- (3) (A)Belediyedeki yetkili kişi, yapılan beyana olumlu yanıt vermeden önce Daire'den yukarıdaki (2)'nci fıkra ve bu Tüzüğe bağlı Ek 1'de belirtilen koşullar esas alınarak, bu koşullara uyulup uyulmadığıyla ilgili bir denetleme yapılmasını talep eder.
- (B)Yukarıdaki (A) bendinde belirtilen koşullara yeterli düzeyde uygunluk sağlanmaz ise; Daire, eksikler ile ilgili olarak belediyedeki yetkili kişiyi bilgilendirir ve gerekli tedbirlerin alınmasını ister.
- (C)Daire'nin olumlu görüşü olmadan, belediyedeki yetkili kişi eylemin başlaması veya devam etmesi için onay veremez.
- (4) (A)Yukarıdaki (2)'nci fıkrada ve bu Tüzüğe bağlı Ek 1'de belirtilen koşullara uygunluğun sağlanmasından sonra belediye, ilgili hayvan barınağına işletme izni verdiğini bildirir.
- (B) Verilen onay süresi, belirli bir zaman aralığını kapsayacak şekilde sınırlı olabilir.
- (5) Daire, bu madde kurallarına uyulup uyulmadığını düzenli aralıklarla denetler. Denetimlerinde özellikle hayvan sağlığı ve refahıyla ilgili ciddi olumsuzlukların tespit edilmesi durumunda, barınağın onay ve kullanımını askıya alabilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Tehlikeli Köpekler İle İlgili Kurallar

- Tehlikeli Köpek Irkları
8/2013
11. (1) Yasa'nın 14'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası uyarınca oluşturulan tehlikeli listesinde yer alan köpek ırklarının yetiştirilmesi, bulundurulması ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne getirilmesi veya satılması yasaktır.
- (2) Daire, tehlikeli köpek ırklarının özellik ve görüntülerine yönelik halkı bilgilendirir.
- Tehlikeli Köpeklerin Kamuya Açık Alanlarda Dolaştırılması
7.01.2014
RG.5
EK 111
A.E 10
12. Yasa'nın 14'üncü maddesinin 3'üncü fıkrası uyarınca oluşturulan tehlikeli hayvanlar listesinde ilan edildiği anda mevcut olan köpek ırkları ile tehlikeli hayvanlar listesinde bulunmadığı halde insan ve hayvanlar için tehlike oluşturacak şekilde saldırgan olan veya bir insan veya hayvanı ısırması olan köpekler için Köpek Kayıt Tüzüğü'nde düzenlenen Köpek Kimlik Belgesinde, Daire tarafından eklenen bir ilave notla köpeğin tehlikeli köpek veya tehlikeli köpek ırkı olduğunun belirtildiği durumda, köpek, kamuya açık alanlarda dolaştırılırken sahibinin yanında, kısa bir tasma ile bağlı ve ağızlıklı olmalıdır.
- Tehlikeli Köpek Irkı Sahiplerine Köpek Kimlik Belgesi Verilmesi İçin Gerekli Koşullar
7.01.2014
RG. 5
EK 111
A.E 10
13. (1) Daire, Köpek Kayıt Tüzüğü kurallarına göre düzenlenen köpek kimlik belgesini, tehlikeli ırkı ilan edilen köpekler için sadece aşağıdaki koşullarda verebilir;
- (A) Köpek kısırlaştırılmış veya
- (B) Köpek on aylıktan küçük ise
- (C) Köpeğin gebe olduğunu ve beklenen doğum tarihini belirten bir veteriner hekim belgesi mevcut ise.
- (2) Bakıcı, köpeğin doğduğu tarihten sonraki 10 ay içinde kısırlaştırıldığını bildiren bir belgeyi Daire'ye ibraz eder.
- (3) Yukarıdaki (1)'inci fıkranın (C) bendinde belirtilen koşulu taşıyan köpeğin bakıcısı, köpeğin doğum yaptığı tarihten sonraki oniki hafta içinde Daire'ye, hayvanın kısırlaştırıldığını ve yavru sayısını bildiren bir belge ibraz eder.
- Köpek Saldırması veya Isırması İle İlgili Kurallar
8/2013
14. (1) Tehlikeli köpekler için Yasa'nın 14'üncü madde kuralları uygulanır.
- (2) Veteriner hekim görüşü alınması koşulu ile, aşağıdaki durumlarda köpeğe ötenazi yapılmasına karar verilir:

- (A)İnsan ve hayvanlar için tehlike oluşturacak şekilde saldırgan olan veya bir insan veya hayvanı ısırılmış olan bir köpek ise,
(B)Belediye tarafından, insan ve hayvanlar için tehlikeli oluşturacak şekilde saldırgan ve/veya bir insan veya hayvanı ısırılmış bir köpek olduğu bildirilmiş ise,
(C)Yakalanamayan tehlikeli köpeklere, veteriner hekim görüşü alınarak mümkün olan en uygun ötenazi yöntemi uygulanır.
- (3) Ötenazi, Yasa kurallarına uygun olarak gerçekleştirilir.
- (4) Bu maddede belirtilen gerekli tedbirlerin alınması için, Bölge Veteriner Dairesi, polisin veya belediyeden yetkili bir kişinin veya barınak sahibi veya sorumlusunun yardımını talep edebilir.
- (5) Bu madde uyarınca alınacak olan tedbirler için olay yerine ilk varan polis olduğunda yetkilerine uygun olarak alacakları tedbirlerin yanı sıra, derhal Bölge Veteriner Dairesi'ni durumdan haberdar eder.
- (6) Daire, tüm tehlikeli köpekleri, bakıcılarını ve bu köpeklerin sebep olduğu yaralanmaların kaydını tutar.
- (7) Bu madde kurallarının uygulanmasına ilişkin tüm harcamalar köpek sahibine aittir.

BEŞİNCİ KISIM **Geçici ve Son Kurallar**

Geçici Madde Mevcut Barınakların Durumu	1.	Bu Tüzük yürürlüğe girmeden önce kurulan barınaklar için, bu Tüzüğün 10'uncu maddesi ve bu Tüzüğe bağlı Ek'te belirtilen kurallar 1 Ocak 2017'ye kadar uygulanmaz.
Yürütme Yetkisi	15.	Bu Tüzük Daire'nin bağlı olduğu Bakanlık tarafından yürütülür.
Yürürlüğe Giriş	16.	Bu Tüzük Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak yürürlüğe girer.

Ek 1

Basıboş köpeklere yönelik barınaklar için asgari koşullar

I. Alan, yapı ve tesisler

- 1. Bu Tüzük yürürlüğe girdikten sonra yapılması planlanan barınak yerleri Kanalizasyon, su ve elektriğe erişim önemlidir ve gürültü ve kirlilik gibi çevresel faktörler de göz önünde bulundurularak seçilmelidir.
- 2. Köpek barınağının inşaatında kullanılan malzemelerin, özellikle kafes ve köpeklerin ulaşabildiği ekipmanın köpekler için tehlikeli olmaması, temizlenebilir ve dezenfekte edilebilir nitelikte olması gerekir.
- 3. Barınaklarda hayvanların bulunduğu alanlar, kafesler, ekipman ve aletler düzgün bir şekilde temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir. Kokuyu en aza indirmek ve sinek veya kemirgenlerden kaçınmak için dışkı, idrar ve yenmemiş veya dökülmüş mamalar gereken sıklıkta temizlenmelidir.
- 4. A. Barınağın yer döşemeleri, köpekleri yaralayacak şekilde olmamalıdır;
B. Barınağın köpekleri kötü hava koşullarından koruyacak şekilde çatıları ve uygun yan korumaları olmalıdır;
C. Barınak köpeklerin tutulacağı, egzersiz yapacağı, muayene edilebileceği, beslenebileceği ve mamaların depolanabileceği uygun tesisler olmalıdır;
D. Barınağın yeterli havalandırma ve kanalizasyon sistemi olmalıdır;
E. Barınakta denetim ve muayeneye imkan verecek oranda ışıklandırma olmalıdır;
F. Barınakta hayvanların rahatça yatacakları yerler olmalıdır.
- 5. Barınaklarda, hasta, yaralı veya özel ilgiye ihtiyacı olan köpeklerin ayrı yerlerde barınabilmeleri/ayrı tutulabilmeleri için uygun tesisler ve bir veya birden fazla karantina tesisi bulunmalıdır.
- 6. Barınaklarda, atık maddelerin depolanması ve yok edilmesi için uygun düzenlemeler bulunmalıdır.

II. İşlemler (İdari Koşullar)

Barınak sahibi aşağıdaki gereklilikleri yerine getirmekle yükümlüdür:

- (A) Hayvanların, doğru zamanda beslenmelerini ve sularının verilmesini sağlamak ve bu amaçla uygun miktarda mama ve içme suyu temin etmek;
- (B) Barınaklarda kalan hayvanların refahını ve sağlığını korumak için gerekli tedbirleri almak.
- (C) Köpeklerin durumlarının ve sağlıklarının en az 12 saatte bir incelenmesini sağlamak;
- (D) Hastalanan veya yaralanan bir köpeğe uygun bakımın sağlanması için gerekli durumlarda Veteriner Hekim çağırarak;
- (E) Uygun bilgi, beceri ve ustalığa sahip personel çalıştırmak ve bu amaçla çalışanlarını ilgili hayvanlara uygun bakımı sağlayabilecekleri ve gerekli olduğunda idaresini yapabilecekleri şekilde vasıflandırmak için onlara özel eğitim vermek veya eşdeğerde pratik tecrübe kazandırmak;
- (F) Köpeklerin sağlık veya refahını olumsuz etkileyebilecek olan değişiklikleri hemen Veteriner Dairesi'ne bildirmek.
- (G) Her köpek için aşağıdakilerle ilgili kayıt tutmak:
  - Köpeğin geldiği tarih ve saat,
  - Köpeğin bulunduğu / geldiği yer:
  - Köpeği barınağa getiren kişinin ismi, adresi ve telefonu,
  - Köpeğin ırk,
  - Cinsiyeti
  - Sağlık durumu,

- Mevcutsa veya okunabiliyorsa hayvan tanımlama işareti ve barınakta takılan yeni mikroçip numarası.
- Tıbbi müdahaleler ve aşılar,
- Köpeğin barınaktan ayrılma tarihi ile (yeni) bakıcının ismi, adresi ve telefonu.
- Gerekçesiyle birlikte ötenazi tarihi.

Yukarıda belirtilen bilgiler, hayvanlar barınaktan bulunduğu sürece sürekli, ayrıldıktan veya öldükten sonra en az bir yıl muhafaza edilir.